

УДК: 351:37.013 / 7.071

Лебедева Надія Анатоліївна,
аспірант кафедри публічного адміністрування, Міжрегіональна Академія управління персоналом, 03039, м. Київ, вул. Фрометівська, 2, тел.: (063) 481 52 95, e-mail: vsesvit894@ukr.net

ORCID: 0000-0003-4095-2631

Лебедева Надежда Анатольевна,
аспірант кафедри публічного адміністрування, Межрегиональная Академия управления персоналом, 03039, г. Киев, ул. Фрометовская, 2, тел.: (063) 481 52 95, e-mail: vsesvit894@ukr.net

ORCID: 0000-0003-4095-2631

Lebiedieva Nadiia Anatoliivna,
post-graduate student of the Department of Public Administration, Interregional Academy of Personnel Management, 03039, Kyiv, Str. Frometivska, 2, tel.: (063) 481 52 95, e-mail: vsesvit894@ukr.net

ORCID: 0000-0003-4095-2631

DOI <https://doi.org/10.31618/vadnd.v1i13.137>

ТРАНСФОРМАЦІЯ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ПІДХОДІВ ДО ПРОФЕСІЙНОГО ТА АМАТОРСЬКОГО МИСТЕЦТВ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Анотація. Виходячи з того, що Україна перебуває у досить складному політично-економічному становищі, мистецтво відійшло на другий план уваги державного управління. Тому й не дивно, що глобалізаційні процеси вражають саме слабкі, з управлінської точки зору, державотворчі аспекти. Мистецтво є філософсько-духовним шаром суспільної свідомості, яка не виявлена так чітко, як, наприклад, промислові галузі, але значущість мистецтва від цього не стає меншою. Доказом неабиякої ваги розвитку державного управління мистецтвом є приклад негативного впливу глобалізації на сучасне українське суспільство. Також актуальним є розгляд концептуальних підходів державного управління до професійного та аматорського мистецтв, їх трансформація до сучасних умов розвитку суспільства. Трансформації концептуальних підходів державного управління присвячено чимало досліджень провідних українських вчених. Кожен з них вніс вагомий внесок у розроблення державно-управлінських трансформацій практично всіх галузей управління державою.

Розглянемо трансформації концептуальних підходів державного управління до професійного та аматорського мистецтва за допомогою аналізу наукових досліджень сучасних українських науковців.

В управлінні однією зі сторін завжди є орган публічної влади чи його службова особа, другою стороною — громадянин, або об'єднання громадян, підприємство, установа, організація. І якщо в публічному управлінні саме громадянин є головним суб'єктом публічно-правових відносин, то у державному управлінні професійним і аматорським мистецтвом — населення країни.

У широкому розумінні державне управління мистецтвом розумітиметься як система управління суспільним розвитком. Це розкривається через діяльність органів державного управління та місцевого самоврядування. Вони є цілком підзвітними суспільству, і здійснюють діяльність в його інтересах за допомогою скоординованості рішень з розробки та реалізації державної політики розвитку професійного та аматорського мистецтва.

Ключові слова: системний, підхід, аматорське, професійне, мистецтво, державне управління, трансформація.

ТРАНСФОРМАЦИЯ КОНЦЕПТУАЛЬНЫХ ПОДХОДОВ К ПРОФЕССИОНАЛЬНОМУ И ЛЮБИТЕЛЬСКОМУ ИСКУССТВУ В СФЕРЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ

Аннотация. Учитывая то, что наша страна находится в достаточно сложном политико-экономическом положении, искусство отошло на второй план внимания государственного управления. Следовательно неудивительно, что глобализационные процессы поражают слабые, с управленческой точки зрения, государственные аспекты. Искусство является философско-духовным слоем общественного сознания, который не проявлен так четко, как, например, промышленные отрасли, но его значимость от этого не становится меньше. Доказательством важности развития государственного управления искусством является пример негативного влияния глобализации на современное украинское общество. Также актуально рассмотрение концептуальных подходов государственного управления к профессиональному и любительскому искусствам, их трансформация в современных условиях развития общества. Трансформациям концептуальных подходов государственного управления посвящено немалое количество исследований ведущих украинских ученых. Каждый из них внес весомый вклад в разработку государственно-управленческих преобразований практически всех отраслей управления государством.

Рассмотрены трансформации концептуальных подходов государственного управления профессиональным и любительским искусством на основе анализа научных исследований современных украинских ученых.

В управлении одной из сторон всегда выступает орган публичной власти или его должностное лицо, другой стороной — гражданин или объединение граждан, предприятие, учреждение, организация. И если в публичном управлении гражданин является главным субъектом публично-правовых отноше-

ний, то в государственном управлении профессиональным и любительским искусством — все население страны.

В широком смысле государственное управление искусством должно пониматься как система управления общественным развитием. Это раскрывается благодаря деятельности органов государственного управления и местного самоуправления. Данные структуры полностью подотчетны обществу, и осуществляют деятельность в его интересах, с помощью скоординированности решений по разработке и реализации государственной политики развития профессионального и любительского искусства.

Ключевые слова: системный, подход, любительское, профессиональное искусство, государственное управление, трансформация.

TRANSFORMATION OF CONCEPTUAL APPROACHES OF PROFESSIONAL AND AMATEUR ARTS IN THE SPHERE OF GOVERNMENT MANAGEMENT

Abstract. Arts turned to the background of the attention of public administration proceeding from the fact that our country is in a rather difficult political and economic situation. Therefore, it is not surprising that globalization processes affect the weakest, from a managerial point of view, state-building aspects. Art is the philosophical and spiritual layer of social consciousness, which is not manifested as clearly as, for example, some industrial branches, but its significance does not become less from it. The proof of the magnitude development of arts' state management is an example of some negative globalization impact on modern Ukrainian society. Also relevant is the consideration of the conceptual public administration approaches to professional and amateur arts, their transformation into modern conditions of society development. The transformation of conceptual approaches to public administration is dedicated to a large number of studies by leading Ukrainian scholars. Each of them made a significant contribution to the state-management transformations development of almost all branches of government.

The aim of the article is to consider the conceptual approaches of public administration transformation to professional and amateur arts through the analysis of scientific research of modern Ukrainian scholars.

In the management there is always a public authority or its official, the other part is a citizen, or an association of citizens, an enterprise, an institution, an organization. And if in public administration a citizen is the main subject of public-legal relations, then public administration of professional and amateur art aims more broad on the population of the country. It has been concluded that in the broad sense the state administration of art will be understood as a system of social development management. This is disclosed through the activities of public administration and local government. They are fully accountable to the public and operate in their interests, with the help of co-ordination of decisions on the development and implementation of state policy on the development of professional and amateur art.

Keywords: systemic approach, amateur, professional, art, state administration, transformation.

Постановка проблеми. Виходячи з того, що наша країна перебуває у досить складному політично-економічному становищі, мистецтво відійшло на другий план уваги державного управління. Тому й не дивно, що глобалізаційні процеси вражають саме слабкі, з управлінської точки зору, державотворчі аспекти. Мистецтво є філософсько-духовним шаром суспільної свідомості, яка не виявлена так чітко, як, наприклад, промислові галузі, але значущість мистецтва від цього не стає меншою. Як доказ того, що розвиток державного управління мистецтвом є важливим, можна навести приклад негативного впливу глобалізації на сучасне українське суспільство. Відома українська вчена Радмила Войтович вважає, що сьогодні глобалізація “приводить до перерозподілу інтелектуального ресурсу між державами (більш потужні в соціально-економічному та політичному плані держави використовують потенціал менш розвинених держав з метою реалізації власних інтересів) постає питання вироблення ефективних механізмів захисту свого інтелектуального ресурсу. Одним із таких механізмів має виступати розробка відповідної нормативно-правової бази, яка чітко урегулювала відносини між державами щодо ставлення не лише до інтелектуального, але і людського потенціалу загалом” [1, с. 293]. Отже, **актуальність** розгляду концептуальних підходів державного управління до професійного та аматорського мистецтв, їх трансформація до сучасних умов не викликає жодного сумніву.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Трансформації концепту-

альних підходів державного управління присвячена чимала кількість досліджень провідних українських вчених. Кожен з них вніс вагомий внесок у розробку державно-управлінських трансформацій практично всіх галузей управління державою. Кандидат економічних наук, доцент Г. З. Шевцова досліджувала трансформацію концептуальних підходів до управління розвитком хімічної промисловості в контексті неоіндустріалізації [2]. Концептуальні засади дослідження трансформації політичних режимів з точки зору транзитологічного підходу описано українською дослідницею Л. Приймак [3]. Трансформації підходів вибору регуляторних моделей зовнішньої торгівлі присвячена наукова розвідка професора Л. П. Кудирко [4]. Доктор філософських наук, професор О. С. Токовенко присвятив своє наукове дослідження трансформації концептуальних засад політичної науки у культурно-історичному контексті [5]. Під впливом глобалізації досліджено трансформації міграційних процесів українським дослідником М. Курилич [6]. Інший науковець, В. П. Козуб, провів теоретичний аналіз суспільної обумовленості формування концепцій “нового менеджменту”, “рецептивного адміністрування” і проаналізував характеристики, які відрізняють “мережане суспільство” від інших форм управлінської діяльності у сфері публічних потреб та інтересів [7].

Мета статті — на основі аналізу наукових досліджень сучасних українських науковців, розглянути трансформацію концептуальних підходів державного управління до

професійного та аматорського мистецтв.

Виклад основного матеріалу. Українські науковці Л. Г. Чернюк і Т. В. Пепа вивчили концептуальні засади трансформації та системної організації соціальної інфраструктури. Науковці наголошують, що “основною рушійною силою сучасного цивілізаційного процесу є гуманітарні чинники — освіта, наука, культура, здоров'я, особисті якості, цінності та світогляди людини. Виходячи із свого європейського вибору, наша країна започаткувала процес трансформаційних змін, покладаючи в основу свого подальшого розвитку інтереси людини, її прагнення жити в гармонії зі світовими цінностями, з суспільством і природою”. На думку вчених, такі стратегічні пріоритети закладені в концепції, головна ідея якої міститься у принциповому підході, який пропонує інтеграцію в єдину систему всіх гуманітарних чинників суспільного розвитку. Вони, у свою чергу, виступають факторами інтеграції та консолідації українського суспільства. “Завданням концепції є пошук відповідностей на вимоги трансформації, що постали перед сучасною країною. Один з пріоритетів у формуванні суспільства знань — створення розвинутого національного інформаційного простору і інформаційного суспільства” [8, с. 19].

Український науковець В. П. Козуб зауважує, що “переосмисленню змісту і спрямованості реформ публічного адміністрування з позицій подальшого вдосконалення демократії і розвитку правової держави сприяють кардинальні зміни в зовнішньому глобалізованому світі, що

відбуваються на початку ХХІ ст., і зокрема, трансформація сутності і ролі держави в суспільстві, розвиток інформаційних технологій, незадоволення громадян досить жорсткими бюрократичними формами державного управління” [7, с. 1].

Трансформація концептуальних підходів до професійного та аматорського мистецтв може бути розглянутою крізь призму публічного управління. Доктор наук з державного управління, доцент і професор кафедри права та європейської інтеграції ДРІДУ НАДУ В. Баштанник характеризує публічне управління як надзвичайно широку за обсягом регульованих суспільних відносин галузь соціального управління. Автор даної наукової статті цілком погоджується з тим, що практично не існує такої “сфери суспільного життя, де б не діяли норми публічного права та управління” [9, с. 6]. У публічному управлінні завжди однією із сторін є орган публічної влади чи його службова особа, іншою стороною громадянин, або об'єднання громадян, підприємство, установа, організація. І якщо у публічному управлінні саме громадянин є головним суб'єктом публічно-правових відносин, то державне управління професійним і аматорським мистецтвом націлено трохи ширше, тобто на населення країни. За таких умов, на мою думку, актуалізується проблематика гуманізації державного управління. У професора В. Баштанника також знаходимо схожу думку, що необхідною є “гуманізація на сучасному етапі державотворення, встановлення особливостей формування організаційно-правових ме-

ханізмів реалізації гуманізаційного чинника реформування державного управління” [10, с. 6].

Відкритість системи державного управління являє собою складну адміністративну систему, де постійно відбувається гармонізація принципів, механізмів, форм та методів “територіального врядування з посиленням інструментів і механізмів делегування повноважень, побудови багаторівневих вертикально інтегрованих структур управління” [9, с. 6].

За твердженням В. А. Григор’євої “процес звільнення від консервативних складових, що заважають системі вийти з кризи, і виникнення нових механізмів характеризується підвищенням рівня її саморозвитку та самоорганізації. Зазначимо, що стратегія управління не завжди збігається з основними тенденціями самоорганізації. Між ними нерідко існує безліч розбіжностей, суперечностей і невідповідностей” [11, с. 4]. Як у всіх інших галузях державного управління подібні явища мають історичні корені, оскільки у процесах вітчизняної організації і самоорганізації провідним фактором тривалий час виступала держава. Період розбудови суспільства і реформування культурної галузі в роки незалежності позначився значним послабленням ролі держави, що призвело до деструкції та нестабільності системи” [11, с. 4].

Відкритість системи державного управління визначатиме якісно новий напрям досліджень. Тож дослідження теоретико-методологічних засад трансформації державного управління у сфері розвитку професійного і аматорського мистецтва на-

буває системної сталості. Управління цією системою є базовим, матиме фундаментальну характеристику для стабільного функціонування професійного і аматорського мистецтва. “Саме тому трансформаційний процес державного управління має бути детермінований через дослідження факторів (регуляторів), що стабілізують систему (як прогнозованих, так і стихійних). Потрібно визначити сфери суспільного інтересу (відносин), досягнення стабільності та виокремити сферу суспільних відносин, що відповідає вимогам стабільності для всіх інших” [9, с. 10].

Маючи на увазі системний підхід, вважаємо, що професійне і аматорське мистецтво є гнучкою, відкритою системою, що розвивається. Це комплекс, “заклади якого здатні перебудовуватись, змінювати свою структуру з огляду на процеси самоорганізації” [9, с. 4]. Управління відкритою системою професійного і аматорського мистецтва можна вважати взаємодією саморегуляційних можливостей децентралізованих органів управління культурою із зовнішнім державним регулюванням, яке обмежуватиметься моніторингом та оцінюванням діяльності системи заради досягнення очікуваного результату [9, с. 4].

Отже, детермінація процесу державного управління мистецтвом, на мою думку, здійснюватиметься через покращення фінансово-економічних факторів, що стабілізуватимуть її розвиток. Автор даної наукової статті визначає сферу суспільного інтересу управління професійним і аматорським мистецтвом, як духовно-патріотичний опір населення країни гло-

балізаційним процесам. В результаті досягається стабільність суспільних відносин у населенні країни, яка відповідатиме стабільності всіх інших складових держави. Таким чином, реформування сфери державного управління професійним і аматорським мистецтвом має базуватися на демократизації управлінських відносин відповідно до принципів поділу влади, відкритості, підконтрольності суспільству, за умови суспільної взаємодії як результату узгодження інтересів населення країни. “Трансформація суспільства в напрямі демократичних перетворень виступає як процес формування демократичних інститутів, а демократія визначається як певна система розвитку й завершення міжгрупових конфліктів у суспільстві” [10, с. 5].

Як стверджує українська дослідниця О. Кармазіна, наука державного управління є “практико орієнтованою, тісно пов’язаною як із безпосередньою діяльністю органів влади, так і з відповідною галуззю освіти, яка забезпечує підготовку кваліфікованих фахівців для роботи у цих органах, концепція публічного управління видається надзвичайно цінною, а конкретизація форм вияву публічності — дійсно затребуваною. Адже публічне управління інтегрує соціальне управління, регулювання суспільних відносин та організацію державної влади” [12, с. 10]. Таким чином, органи влади, використовуючи освіту, є спроможними впливати на духовний розвиток населення засобами формування відношення до готового продукту професійного та аматорського мистецтва. В результаті чого, кваліфікація фахівців як орга-

нів влади, державного управління, так і інших галузей сприятиме підвищенню патріотичності населення країни загалом.

Висновки. У широкому значенні державне управління мистецтвом, на нашу думку, може розумітися як система управління суспільним розвитком. Це розкривається через діяльність органів державного управління та місцевого самоврядування. Вони є повністю підзвітними суспільству, і здійснюють діяльність в його інтересах, за допомогою скоординованості рішень з розробки та реалізації державної політики розвитку професійного та аматорського мистецтва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Войтович Р. В.* Глобалізація та її вплив на систему державного управління : аналіз, проблеми, перспективи: монографія / Р. В. Войтович. — Чернівці: Технодрук, 2011. — 368 с.
2. *Шевцова Г. З.* Трансформація концептуальних підходів до управління розвитком хімічної промисловості в контексті неоіндустріалізації / Г. З. Шевцова // Економіка та право. — № 2 (44). — 2016. — С. 146–156.
3. *Приймак Л.* Концептуальні засади дослідження трансформації політичних режимів: транзитологічний підхід / Л. Приймак // *Evropsky politicky a pravni diskurz.* — 2015. — Vol. 2, Iss. 1. — С. 154–156.
4. *Кудирко Л. П.* Трансформація підходів до вибору регуляторних моделей зовнішньої торгівлі / Л. П. Кудирко // *Reporter of the Priazovskiy State Technical University Section:*

- Economic sciences, 2015. — Issue 29. — С. 295–303.
5. *Токовенко О. С.* Трансформація концептуальних засад політичної науки у культурно-історичному контексті / О. С. Токовенко // Гріні. Політологія. — № 8 (100). — 2013. — С. 65–70.
 6. *Курилич М.* Трансформація та політизація міграційних процесів під впливом глобалізації / М. Курилич // Наук. записки. — Вип. 49. — ПІЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2010. — С. 364–380.
 7. *Козуб В. П.* Розвиток теорії публічного адміністрування в контексті суспільних перетворень / В. П. Козуб [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/tpdu/2010-4/doc/1/06.pdf>
 8. *Чернюк Л. Г., Пена Т. В.* Концептуальні засади трансформації та системної організації соціальної інфраструктури / Л. Г. Чернюк, Т. В. Пена // Економіка та держава. — № 3. — 2015. — С. 19–22.
 9. *Баштанник В.* Гуманізація публічного управління як імператив державно-управлінських трансформацій / В. Баштанник // Вісн. НАДУ при Президентіві України. — № 4. — 2012. — С. 5–12.
 10. *Баштанник В.* Структурні характеристики та тенденції організаційного розвитку національних систем публічного управління в умовах сучасних євроінтеграційних процесів / В. Баштанник // Вісн. Української Академії держ. управління при Президентіві України. — 2009. — № 1. — С. 5–24.
 11. *Григор'єва В. А.* Трансформація механізмів управління освітою як відкритої системи [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://lib.iitta.gov.ua/3454/1/%D0%93%D1%80%D0%B8%D0%B3%D0%BE%D1%80_%D0%9A%D0%A0%D0%98%D0%9C.pdf
 12. *Кармазина О. О.* Теоретико-методологічні засади дослідження взаємодії органів публічного управління з громадськістю / О. О. Кармазина // Держава та регіони: Державне управління. — 2012. — № 3. — С. 8–12.

REFERENCES

1. *Vojtovych R. V.* (2011), Hlobalizatsiia ta ii vplyv na systemu derzhavnoho upravlinnia : analiz, problemy, perspektyvy. Monohrafiia [Globalization and its influence on the system of public administration: analysis, problems, perspectives. Monograph] Chernivtsi: Tekhnodruk, Ukraine.
2. *Shevtsova H. Z.* (2016), “Transformatsiia kontseptual'nykh pidkhodiv do upravlinnia rozvytkom khimichnoi promyslovosti v konteksti neoundustrializatsii” [Transformation of conceptual approaches to the management of the development of the chemical industry in the context of neoundustrialization], *Ekonomika ta pravo*, vol. 2 (44), p. 146–156.
3. *Pryjmak L.* (2015), “Kontseptual'ni zasady doslidzhennia transformatsii politychnykh rehymiv: tranzytolohichnyj pidkhid” [Conceptual Principles of the Study of the Transformation of Political Regimes: Transiological Approach], *Evropsky polititsky a pravni diskurz*, vol. 2, Iss. 1., p. 154–156.
4. *Kudyrko L. P.* (2015), “Transformatsiia pidkhodiv do vyboru rehuliatornykh modelej zovnishn'oi torhivli” [Transformation of approaches to the choice of regulatory models of foreign trade], *Reporter of the Priazovskiy State Technitsal University Setstion: Etsonomits stsientses*, Issue 29, p. 295–303.
5. *Tokovenko O. S.* (2013), “Transformatsiia kontseptual'nykh zasad politych-

- noi nauky u kul'turno-istorychnomu konteksti" [Transformation of the Conceptual Foundations of Political Science in the Cultural-Historical Context], *Hrani. Politolohiia*, vol. 8, p. 65–70.
6. *Kurylych M.* (2010), "Transformatsiia ta polityzatsiia mihratsijnykh protsesiv pid vplyvom hlobalizatsii" [Transformation and politicization of migration processes under the influence of globalization], *Naukovi zapysky*, vol. 49. — IPIEND im. I. F. Kurasa NAN Ukrainy, p. 364–380.
 7. *Kozub V. P.* (2010), "Development of the theory of public administration in the context of social transformations", [Online], available at: <http://vvv.kb-uapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2010-4/dots/1/06.pdf> (Accessed 20.04/18)
 8. *Cherniuk L. H. and Pepa T. V.* (2015), "Conceptual Principles of Transformation and System Organization of Social Infrastructure", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 3, p. 19–22.
 9. *Bashtannyk V.* (2012), "Humanization of public administration as an imperative of state-management transformations", *Visnyk NADU pry Prezydentovi Ukrainy*, vol. 4, p. 5–12.
 10. *Bashtannyk V.* (2009), "Structural characteristics and tendencies of organizational development of national systems of public administration in the conditions of modern European integration processes", *Visnyk Ukrain'skoi Akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy*, vol. 1, p. 5–24.
 11. *Hryhor'ieva V. A.* "Transformation of education management mechanisms as an open system" [Online], available at: http://lib.iitta.gov.ua/3454/1/%D0%93%D1%80%D0%B8%D0%B3%D0%BE%D1%80_%D0%9A%D0%A0%D0%98%D0%9Ts.pdf (Accessed 21.04.18)
 12. *Karmazyna O. O.* (2012), "Theoretical and Methodological Principles of the Investigation of the Interaction of Public Administration Bodies with the Public", *Derzhava ta rehiony: Derzhavne upravlinnia*, vol. 3, p. 8–12.